

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

ปัญหาเด็กและเยาวชนกระทำความผิดในคดีอาชญากรรมถือเป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อเด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมไปในทางที่ไม่เหมาะสมและเกิดการกระทำความผิดในลักษณะอื่นๆ ตามมา ไม่ว่าจะเป็นการกระทำความผิดเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย ความผิดเกี่ยวกับเพศ หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน เป็นต้น อย่างไรก็ตาม แม้การกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนในคดีอาชญากรรมนับเป็นปัญหาที่ทำให้รัฐบาลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องเข้าดำเนินการแก้ไขอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ แต่ปัญหาที่สำคัญยิ่งไปกว่านั้น คือ กลุ่มเด็กและเยาวชนกลับมากระทำความผิดซ้ำซึ่งนับเป็นปัญหาสำคัญที่หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องจะต้องเข้าดำเนินการป้องกันและแก้ปัญหาที่ยากยิ่งขึ้นไปอีกหลายเท่าตัว เนื่องจากการกระทำความผิดซ้ำในคดีอาชญากรรมนั้นมีสาเหตุที่เชื่อมโยงหรือได้รับอิทธิพลมาจากปัจจัยหลายอย่าง ทั้งปัจจัยบริบทซึ่งประกอบไปด้วย ระบบเศรษฐกิจ ระบบการเมือง การปกครอง ระบบสังคมและระบบการศึกษา และปัจจัยสาเหตุที่แท้จริงซึ่งประกอบไปด้วย สาเหตุบุคลิกภาพเด็กและเยาวชน การคบหาสมาคมที่แตกต่าง การเรียนรู้ทางสังคม การติตราของสังคม และการไม่ได้รับการอบรมสั่งสอนหรือขัดเกลาให้กลับตัวเป็นคนดีคืนสู่สังคมซึ่งปัจจัยเหล่านี้เป็นปัจจัยที่ละเอียดอ่อน ลึกซึ้ง และยากต่อการที่จะค้นหาและป้องกันแก้ไขทำให้ประเทศชาติต้องเสียดำรงคนและงบประมาณมหาศาลในการป้องกัน เยียวยา และแก้ไข โดยได้ผลไม่ดีเท่าที่ควรซ้ำยังสร้างความหวาดกลัวให้กับคนในชุมชนและสังคมทำให้สังคมไม่ปกติสุขนับเป็นปัญหาสำคัญของชาติที่ทุกคนทุกครอบครัวทุกภาคฝ่ายของรัฐและเอกชนจะต้องร่วมมือร่วมใจกันเพื่อแก้ไขปัญหาคriminalization ในคดีอาชญากรรมของเด็กและเยาวชนให้หมดไป แต่ถ้าหากปัญหาดังกล่าวนี้ ยังคงมีต่อไปและไม่ได้รับการแก้ไขจะเกิดผลเสียตามมา คือ ผลกระทบต่อเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

ในปัจจุบันขบวนการลักลอบค้ายาเสพติดมักมีการว่าจ้างเด็กและเยาวชนให้เป็นผู้ขนยาเสพติด โดยให้ทั้งเงินและสิ่งของล่อใจ เพราะเด็กและเยาวชนมักหลอกระดมง่ายกว่าที่ในการตรวจค้น ไม่เป็นที่สงสัย อีกทั้ง เมื่อเด็กและเยาวชนถูกจับดำเนินคดีก็จะได้รับการลงโทษ

ที่เขากว่าเมื่อเทียบกับกรณีที่เป็นผู้ใหญ่กระทำผิด และอาจไม่ถูกจำคุก เนื่องจากศาลมีดุลพินิจเปลี่ยนโทษจำคุกเป็นการใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชน โดยการส่งตัวเด็กหรือเยาวชนไปควบคุมเพื่อฝึกอบรมในสถานที่ที่กำหนดไว้ หรือการคุมความประพฤติ ตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 142 จึงทำให้เกิดการว่าจ้างเด็กและเยาวชนเพื่อเลี้ยงโทษมากขึ้น ซึ่งในกรณีนี้อาจทำให้เด็กและเยาวชนเกิดการเรียนรู้ เริ่มซังก้านักก่อนจะตัดสินใจว่าจะกระทำความผิดซ้ำอีกหรือไม่ โดยเด็กและเยาวชนจะเกิดการเรียนรู้ถึงวิธีเอาตัวรอดโดยอาศัยความบกร่องของกระบวนการยุติธรรม เนื่องจากเด็กและเยาวชนจะเริ่มรู้จักการเปรียบเทียบลักษณะการกระทำความผิดครั้งแรกกับลักษณะการกระทำความผิดซ้ำ ซึ่งอาจส่งผลให้เด็กและเยาวชนกลับมากระทำความผิดซ้ำในความผิดฐานลักลอบค้ายาเสพติด และอาจกลายเป็นผู้ก่อคดีอุกฉกรรจ์ต่างๆ ทั้งปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติและปัญหาความมั่นคงในชาติต่อไปในอนาคตเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่อีกด้วย และหากปล่อยไว้ อาจจะทำให้เกิดวิกฤตการณ์ทางสังคมอย่างรุนแรงจนไม่สามารถแก้ไขได้เพราะปัญหาเสพติดมิใช่เรื่องที่จะสามารถควบคุมให้อยู่ในวงจำกัดได้อีกต่อไป แต่กลับจะเป็นปัญหาระดับชาติที่ลุกลามอย่างไม่จบสิ้น ดังนั้น จึงเห็นควรกำหนดมาตรการลงโทษทางอาญาที่เหมาะสมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการกระทำความผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนในความผิดฐานลักลอบค้ายาเสพติดให้บรรลุผลอย่างจริงจัง โดยวิเคราะห์ปัญหาการกระทำความผิดซ้ำของเด็กหรือเยาวชนในความผิดฐานลักลอบค้ายาเสพติดของประเทศไทย โดยศึกษาเปรียบเทียบกับสาธารณรัฐฝรั่งเศสและสาธารณรัฐสิงคโปร์ถึงกฎหมายและขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมในการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชน และกฎหมายและแนวทางการแก้ไขปัญหาเสพติด เพื่อหามาตรการลงโทษทางอาญาแก่เด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดซ้ำในความผิดฐานลักลอบค้ายาเสพติดที่เหมาะสม

สำหรับสาธารณรัฐฝรั่งเศสการดำเนินคดีกับเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดนั้น มีการใช้กฎหมายอาญาสำหรับผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กและเยาวชนโดยเฉพาะ โดยจัดให้ผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กหรือเยาวชนได้รับการคุ้มครองเป็นการพิเศษ แต่ถ้าเป็นการกระทำที่ร้ายแรง จะไม่ได้รับการคุ้มครองที่เป็นพิเศษนี้ การพิจารณาพิพากษาคดีและการกำหนดบทลงโทษจะมีความรุนแรงแตกต่างกัน คือ เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดครั้งแรกจะลงโทษเพื่อปรับปรุงแก้ไข ส่วนเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดซ้ำจะลงโทษเพื่อข่มขู่ยับยั้ง กล่าวคือ เยาวชนที่มีอายุ 16 ปีแต่ไม่เกิน 18 ปี ได้กระทำความผิดซ้ำสองครั้งหรือมากกว่าหรือกระทำความผิดอาญาร้ายแรงจะถูกศาลพิพากษาให้จำคุก โดยไม่อาจนำความเป็นเยาวชนมาอ้างต่อศาลได้

ส่วนสาธารณรัฐสิงคโปร์มีกฎหมายสำหรับปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนโดยเฉพาะและมีศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่เด็กและเยาวชนกระทำความผิดอาญา 2 ประเภท ได้แก่

ศาลเยาวชนที่มีบทบาทมากในการสั่งคุมประพฤติและเลือกโปรแกรมการคุมประพฤติที่เหมาะสมให้แก่เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด เช่น ใช้มาตรการในการหันเหคดี หรือการเบี่ยงเบนคดี รวมทั้งใช้กระบวนการแก้ไขฟื้นฟูโดยครอบครัวและชุมชน เป็นต้น เพื่อให้เด็กและเยาวชนกลุ่มนี้สามารถกลับตัวเป็นคนดีและสามารถคืนกลับสู่สังคมได้ และศาลสูง (High Court) ที่มีบทบาทในการพิจารณาคดีเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดในคดีที่มีความรุนแรง มีพฤติกรรมอาชญากรหรือกระทำความผิดซ้ำ อาทิ คดีฆาตกรรม ช่มชู้ การลักลอบค้ายาเสพติด หรือการปล้น หรือคดีที่ต้องโทษประหารชีวิต รวมทั้งเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดถูกตั้งข้อหาพร้อมกับผู้กระทำความผิดที่มีอายุมากกว่า 16 ปี ขึ้นไป โดยการใช้มาตรการการลงโทษที่มีความรุนแรงไม่ว่าจะจะเป็นมาตรการในการลงโทษต่อเนื่องตัวด้วยการเนรเทศ หรือการพิจารณาคดีโดยศาลผู้ใหญ่ การจำคุกเป็นระยะเวลาอันยาวนาน หรือการจำคุกตลอดชีวิตสำหรับผู้ที่มีอายุมากกว่า 16 ปีอันเป็นการแสดงให้เห็นถึงการป้องปรามไม่ให้มีการกลับมากระทำความผิดซ้ำอีก

สำหรับประเทศไทยนั้น มีแนวทางการกำหนดโทษสำหรับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด คือ การลงโทษเพื่อปรับปรุงแก้ไข ไม่ได้มีวัตถุประสงค์มุ่งในการลงโทษเพื่อข่มขู่ยับยั้งแต่มีลักษณะที่เน้นการแก้ไขฟื้นฟูพฤติกรรม รวมทั้งมุ่งให้โอกาสเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดได้ปรับปรุงตัวเพื่อกลับมาเป็นคนดีของสังคมต่อไปในอนาคตอย่างไม่มีข้อจำกัด คือ มีการกำหนดโทษโดยคำนึงถึงอายุของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดเพียงอย่างเดียว ซึ่งการกำหนดการลงโทษตามหลักอายุนี้จะไม่สอดคล้องกับความผิดอันร้ายแรงที่ได้ทำลงไป จึงถือว่าเป็นการกำหนดโทษที่ไม่เหมาะสมซึ่งอาจส่งผลให้เด็กและเยาวชนที่ไม่สำนึกในโอกาสที่ได้รับ และรู้สึกว่ามีโอกาสที่จะกระทำความผิดแต่ไม่ต้องรับโทษเพราะความเป็นเด็กและเยาวชนจะตัดสินใจที่จะกระทำความผิดในครั้งต่อไปได้ง่ายขึ้น เนื่องจากเด็กและเยาวชนจะรู้จักชั่งน้ำหนักก่อนจะตัดสินใจว่าจะกระทำความผิดซ้ำอีกหรือไม่ โดยเด็กและเยาวชนจะเกิดการเรียนรู้ถึงวิธีเอาตัวรอดโดยอาศัยความบงการของกระบวนการยุติธรรม เนื่องจากเด็กและเยาวชนจะเริ่มรู้จักการเปรียบเทียบลักษณะการกระทำความผิดครั้งแรกกับลักษณะการกระทำความผิดซ้ำ ซึ่งอาจส่งผลให้เด็กและเยาวชนกลับมากระทำความผิดซ้ำในความผิดฐานลักลอบค้ายาเสพติด

จากการศึกษาจะเห็นได้ว่า สาธารณรัฐฝรั่งเศสและสาธารณรัฐสิงคโปร์ มีกระบวนการในการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนที่น่าสนใจในการนำมาปรับใช้ในประเทศไทยเพื่อแก้ไขปัญหาคriminal ของเด็กและเยาวชนในความผิดฐานลักลอบค้ายาเสพติด คือ มีกฎหมายที่แยกความคุ้มครองสิทธิของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดครั้งแรกกับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดซ้ำ โดยเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดครั้งแรกจะได้รับการคุ้มครองเป็นการพิเศษ แต่ถ้าเป็นกรณีที่เด็กและเยาวชนกระทำความผิดซ้ำหรือการกระทำนั้นเป็นการกระทำที่ร้ายแรง

จะไม่ได้รับการคุ้มครองที่เป็นพิเศษนี้จึงเห็นควรนำหลักการควบคุมอาชญากรรม (Crime Control) และหลักการให้ความสำคัญต่อสิทธิของผู้ต้องหาหรือผู้กระทำความผิด (Due Process) มาใช้ในการปฏิบัติสำหรับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดซ้ำในคดีอาชญากรรมของประเทศไทย โดยมีต้นแบบแนวคิดมาจากสาธารณรัฐฝรั่งเศส และสาธารณรัฐสิงคโปร์ เนื่องจากประเทศดังกล่าวเป็นประเทศที่มีจำนวนเด็กและเยาวชนกระทำความผิดน้อย และสามารถป้องปรามเด็กและเยาวชนไม่ให้มีการกระทำความผิดซ้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประเทศไทยจึงควรกำหนดแนวทางการลงโทษ โดยในกรณีเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดครั้งแรก คือ การลงโทษเพื่อปรับปรุงแก้ไข และในกรณีเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดซ้ำ คือ การลงโทษเพื่อข่มขู่ยับยั้ง เช่นเดียวกับสาธารณรัฐฝรั่งเศสและสาธารณรัฐสิงคโปร์และนำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพกฎหมาย สภาพสังคม และสภาพปัญหาการกระทำความผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนในความผิดฐานลักลอบค้ายาเสพติดของประเทศไทย อย่างไรก็ตาม ผู้เขียนเห็นว่ามาตรการลงโทษทางอาญาของสาธารณรัฐสิงคโปร์ ในบางประการนั้นอาจขัดกับกฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด ซึ่งประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีอยู่จึงอาจทำให้ไม่เหมาะสมที่จะนำมาปรับใช้ในประเทศไทย ดังนั้น ในการกำหนดโทษของเด็กและเยาวชนจึงต้องคำนึงถึงอายุ สภาพจิตใจของเด็กและเยาวชน พฤติการณ์ที่เด็กและเยาวชนได้กระทำลง และความถี่ของการกระทำความผิดมาประกอบด้วย ซึ่งสำหรับเด็กที่กระทำความผิดซ้ำในความผิดฐานลักลอบค้ายาเสพติดนั้น อาจเกิดจากความไม่รู้เท่าไม่ถึงการณ์ อ่อนด้อยประสบการณ์ และขาดความรู้ลึกซึ้งผิดชอบชั่วดีต่างๆ เนื่องจากความเป็นเด็กจึงควรได้รับการคุ้มครองมากกว่าเยาวชนที่ถือว่าเป็นผู้มีวุฒิภาวะเพียงพอที่จะแยกแยะว่าสิ่งใดถูกสิ่งใดผิด ดังนั้น ผู้กระทำความผิดที่เป็นเยาวชนควรได้รับการคุ้มครองอย่างมีข้อจำกัด โดยเยาวชนที่กลับมากระทำความผิดซ้ำในความผิดฐานลักลอบค้ายาเสพติด ควรมีการกำหนดมาตรการลงโทษที่เหมาะสมเพื่อให้เกิดความรู้สำนึก เกิดความหยาบช้าและตัดสิ้นใจกลับตัวเป็นคนดีของสังคม จึงควรกำหนดให้เยาวชนที่กระทำความผิดซ้ำในความผิดฐานลักลอบค้ายาเสพติด จะนำความเป็นเยาวชนมาอ้างต่อศาลในเรื่องการเปลี่ยนโทษและการใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนไม่ได้ เนื่องจากเยาวชนถือว่าเป็นบุคคลที่มีวุฒิภาวะเพียงพอที่จะตัดสินใจเลือกที่จะกระทำความผิดหรือไม่กระทำความผิด อีกทั้งเยาวชนยังคงได้รับความคุ้มครองในการที่จะได้รับการพิจารณาคดีในศาลเด็กและเยาวชนอยู่เช่นเดิม เพียงแต่จะไม่สามารถนำความเป็นเยาวชนมาอ้างต่อศาลในเรื่องการเปลี่ยนโทษและการใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนได้เท่านั้น เนื่องจากความผิดฐานลักลอบค้ายาเสพติดเป็นคดีที่มีอัตราโทษสูงและส่งผลกระทบต่อสังคมและประเทศชาติอย่างรุนแรง อีกทั้งยังเป็นการกลับมากระทำความผิดซ้ำอีกด้วย

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเห็นควรกำหนดมาตรการที่เหมาะสมในการลงโทษทางอาญาแก่เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดซ้ำในความผิดฐานลักลอบค้ายาเสพติด โดยกำหนดให้เยาวชนที่กระทำความผิดซ้ำในความผิดฐานลักลอบค้ายาเสพติดจะนำความเป็นเยาวชนมาอ้างต่อศาลในเรื่องการเปลี่ยนโทษและการใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนไม่ได้เนื่องจากเยาวชนถือว่าเป็นบุคคลที่มีวุฒิภาวะเพียงพอที่จะตัดสินใจเลือกที่จะกระทำความผิดหรือไม่กระทำความผิด และเยาวชนยังคงได้รับความคุ้มครองในการที่จะได้รับการพิจารณาคดีในศาลเด็กและเยาวชนอยู่เช่นเดิม เพียงแต่จะไม่สามารถนำความเป็นเยาวชนมาอ้างต่อศาลในเรื่องการเปลี่ยนโทษและการใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนได้เท่านั้น ซึ่งจะทำให้เยาวชนรอดพ้นจากการตกเป็นเหยื่อของขบวนการลักลอบค้ายาเสพติดที่มีการว่าจ้างเยาวชนให้เป็นผู้ขนยาเสพติดอีกด้วย เพราะเยาวชนจะสามารถชั่งน้ำหนักระหว่างบทลงโทษกับผลประโยชน์ที่จะได้รับก่อนตัดสินใจว่าจะกระทำความผิดซ้ำอีกหรือไม่ และเมื่อเยาวชนเห็นว่าการกลับมากระทำความผิดซ้ำในความผิดฐานลักลอบค้ายาเสพติดจะไม่มี การเปลี่ยนโทษและการใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนตามมาตรา 142 ได้ จะทำให้เยาวชนเกิดความเกรงกลัวที่จะกระทำความผิดซ้ำ จึงเสนอแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 โดยเพิ่มเติมบทบัญญัติมาตรา 142/1 ต่อจาก มาตรา 142 ในหมวด 12 เรื่องการเปลี่ยนโทษและการใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชน ดังนี้

“มาตรา 142/1 วิธีการเปลี่ยนโทษและการใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนตามบทบัญญัติในมาตราก่อนนี้ ไม่ให้นำมาใช้บังคับในกรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นเยาวชน และเป็นกรณีกลับมากระทำความผิดซ้ำอีกในความผิดตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 และพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 ไม่ว่าฐานความผิดใด ทั้งนี้ ไม่รวมถึงการกลับมากระทำความผิดซ้ำอีกในความผิดฐานแสพและครอบครอง”